

Počátky a jejich „přirozenost“

Platón nechá Timaia v dialogu téhož jména říci: „Velmi důležité jest, začítí při všem od přirozeného počátku.“ (0853, s. 33). Proti tomu je třeba zdůraznit, že tomu tak je v nejlepším případě pouze za některých okolností a pouze v některých případech, a to v těch, kdy všechno další, následné, je vlastně v počátku již nějak obsaženo (a ne-li v jednom počátku, tedy spolu též v řadě dalších počátků, v mnohých počátcích), takže ve skutečnosti nejde o počátek, nýbrž jen o přetrvávání něčeho již dříve jsoucího (či byvšího). Jediný opravdový počátek je tam, kde se objevuje něco, co je čímsi novým, čeho dosud nebylo a co nebylo obsaženo v žádné „příčině“, aby z ní odvozeno pak mohlo přetrvávat. Takže za skutečný můžeme považovat jenom takový počátek, který „vzniká“ (resp. počíná) bez příčiny, jakoby sám o sobě, a který vzniká tak, že zprvu není, tj. není jsoucí, ale do jsoucího přechází, nastává, tj. stává se počátkem něčeho, co tu v této podobě ještě nebylo. A mluvit o „přirozeném“ počátku pak ztrácí smysl – tzv. přirozený počátek by byl jenom tím, co vlastně není počátkem, protože to tu bylo už předtím, v minulosti, z které by to „jakoby“ vzniklo. Žádný počátek nemůže „vyrůst“ a „rozvinout se“ z toho, co tu už bylo a je; každý skutečný počátek je něčím, co vpadne do existujícího (jsoucího) světa, na určité místo a do určité chvíle, jako něco navíc, něco nového.

(Písek, 141102-2.)